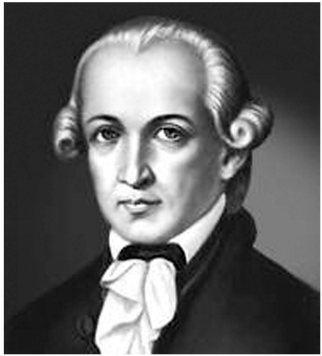

Іммануїл Кант

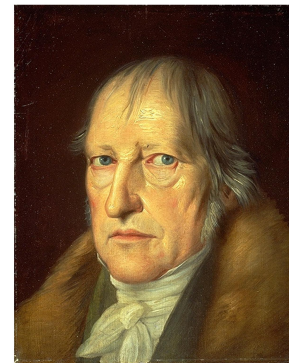
Німецька класична філософія

Йоганн Фіхте

Фрідріх Шеллінг

Георг Гегел

Артур Шопенгауер

Іммануїл Кант

“Дві речі наповнюють мою душу
все новим подивом
і зростаючим благоговінням :
зоряне небо наді мною
і моральний закон у мені”

“Май відвагу користуватися
власним розумом!”
(“Що таке Просвітництво?”)

1724 – 1804 рр.

Докритичний період (Лейбніц, Вольф, Ньютон)

Юм – пробудження від “догматичного сну”

Критичний період

“Критика чистого розуму” – теорія пізнання

“Критика практичного розуму” – етична теорія

“Критика здатності судження” – теорія естетики

“Критика чистого розуму”

“Усі інтереси мого розуму ... об’єднуються в наступних трьох питаннях:

1. Що я можу знати?	теорія пізнання
2. Як я повинен чинити?	етична теорія
3. На що я можу сподіватися?”	філософія релігії

“Антропологія з прагматичної точки зору”

Що таке людина?

Що я можу знати?

“Критика чистого розуму”

“Пролегомени до кожної майбутньої метафізики,
яка може постати як наука”

Що я можу знати?

Універсальні апріорні (переддосвідні) форми

чуттєвого сприйняття

та

розсудку

час, простір

12 категорій

Кількості

Якості

Відношення

Модальності

єдність

реальність

субстанція і
властивість

можливість і
неможливість

множинність

заперечення

причина і
наслідок

існування і
неіснування

цілість

обмеження

взаємодія

необхідність і
випадковість

річ-у-собі (ноумен)

явище (феномен)

Антиномії чистого (теоретичного) розуму

- обмеженість/безмежність Всесвіту
у часі й просторі
- існування/неіснування свободи
як джерела причинності
понад причинність за законами природи
- існування/неіснування Бога
як абсолютно необхідної сутності, причини Всесвіту

Як я повинен чинити?

“Основи метафізики моральності”

“Критика практичного розуму”

Автономна мораль:

незалежність моральних принципів
від позаморальних міркувань та підстав
(особистої користі, задоволень,
бажань, почуттів, вимог суспільства тощо)

Моральність має керуватися

лише повагою до морального закону

Практичний розум –

автономна здатність морального судження,
сприйняття морального закону
($\approx$ совість)

Категоричний імператив –

безумовний обов'язок, вимога морального закону

*Дій тільки відповідно до принципу,
корячись якому ти можеш водночас прагнути,
щоб він став загальним законом.*

*Чини так, щоб у твоїх вчинках
людство в особі кожного індивіда
завжди виступало як мета, а не як засіб.*

Розрізнення моральних та легальних вчинків

Моральні вчинки – вчинки які

1) відповідають моральному закону
та

2) керуються моральною мотивацією
(повагою до морального закону)

Легальні вчинки – вчинки які

1) відповідають моральному закону
але

2) керуються неморальною мотивацією
(уникнення покарань, сподівання винагороди,
пекло, рай)

На що я можу сподіватися?

“Критика практичного розуму”

“Релігія в межах самого розуму”

Спростування “доказів” існування Бога

Моральність первинна – релігія вторинна

Існування свободи, безсмертя душі та існування Бога –
постулати чистого практичного розуму

Постулат чистого практичного розуму –

“теоретичне, але, як таке, недоказове положення,
оскільки воно невід’ємно притаманне
практичному закону, а priori безумовно чинному”

Йоганн Фіхте

Суб'єктивний ідеалізм

“Я”

Фрідріх Шеллінг

Об'єктивний ідеалізм

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель

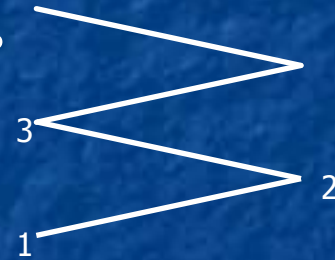
1770 – 1831 pp.

Абсолютний ідеалізм

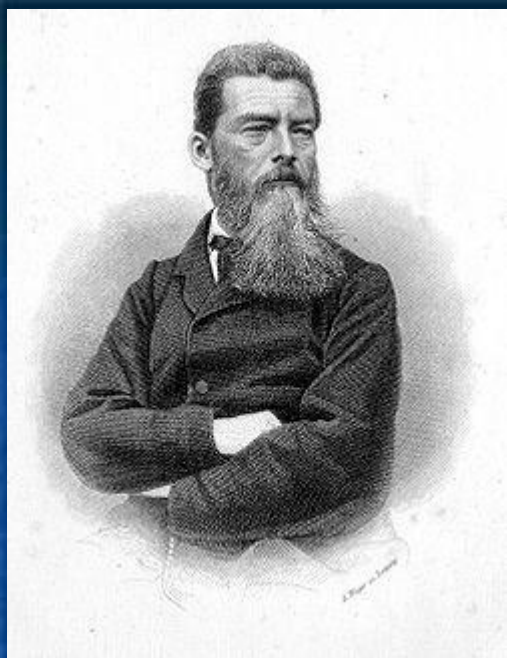
Світ – це саморозгортання-саморозвиток
Абсолютного Розуму (Абсолютної Ідеї,
Абсолютного Духа)

Діалектика як вчення про єдність
протилежностей

теза – антитеза – синтез

“Усе дійсне – розумне; усе розумне – дійсне”

Людвіг Фейєрбах

Антропологія

В центрі уваги – людина як чуттєва істота

“Християнство відкинуто –
відкинуто в духові і в серці,
в науці й житті, в мистецтві та індустрії,
відкинуто остаточно, безнадійно і незворотно”

1804 – 1872 рр.

“Сутність християнства”

Релігія як відчуження людини від власної родової сутності

Мета – подолання відчуження

“Партійність” християнської любові

“Людина людині Бог”